

Yesilgöz loopt risico dat verkiezingsstrijd opnieuw gaat tussen Wilders en Timmermans

Posted on 12 juni 2025 by Eric Vrijsen

Een week lang wilde Dilan Yesilgöz niks uitsluiten, maar na beraad in de VVD-top was ze ineens vastbesloten: de VVD wil niet meer met de PVV regeren. Wilders is voor de tweede keer 'weggelopen' en is dus 'totaal onbetrouwbaar'. Met zo iemand kan de VVD geen zaken meer doen, vindt Yesilgöz.

Haar manoeuvre is geen politieke strategie. Het is hooguit een tactische zet. Yesilgöz moest voorkomen dat de aanstaande 'Liberale Open Dag' – een congressachtige VVD-bijeenkomst zaterdag in Nieuwegein – zal ontaarden in een vechtpartij tussen de linker- en rechtervleugel van de partij over de vraag of Wilders al dan niet moet worden uitgesloten.

Nijpels, Weisglas en Rutte

De toon werd vorige week al gezet door twee 'mastodonten' van de VVD: oud-

partijleider Ed Nijpels en voormalig Kamervoorzitter Frans Weisglas. Beiden zijn fel anti-Wilders. Nadat het kabinet-Schoof op 3 juli was gevallen, doken ze meteen op in de publiciteit. Hun boodschap was dat de VVD in 2023 niet met de PVV had moeten gaan samenwerken en dat ook in de toekomst nooit meer mag doen.

In 2023 werd niet naar Nijpels en Weisglas geluisterd. Yesilgöz negeerde hen. Nu halen ze hun gelijk en de media lusten er wel pap van. Yesilgöz kon hun voorspelbare kritiek maar op één manier onschadelijk maken, namelijk door op zondagavond hun punt te omarmen. Ook de VVD-leider wil dus niet meer met Wilders. Reken maar dat ze hierover ook met haar voorganger Mark Rutte heeft gebeld. Als het spannend wordt en de NAVO-werkzaamheden het toelaten, wil Rutte heus wel souffleren. Hij is per slot van rekening erelid van de VVD. En dat hij geen fan is van regeren met Wilders, is bekend.

Aldus sluit Yesilgöz de PVV uit. Let wel, dit is de grootste partij in de Tweede Kamer, tevens grootste partij in de peilingen. Ze levert haar VVD daarmee feitelijk uit aan GroenLinks-PvdA van Frans Timmermans, maar – betoogde Yesilgöz in *De Telegraaf* – die partij kan ze ‘op de inhoud’ bestrijden.

Het ligt voor de hand dat nu de rechtervleugel van de VVD zal gaan muiten, maar dan bedenkt Yesilgöz wel weer een nieuwe tactische manoeuvre. Zo huppelt de VVD verder.

Het VVD-taboe op Wilders

Want hoe voltrekken dergelijke dingen zich in de VVD? Het is goed de gang van zaken in juli 2023 even terug te halen. Op vrijdag 7 juli trok de VVD de stekker uit het kabinet-Rutte IV, omdat D66 en ChristenUnie dwarslagen bij het verscherpen van het asielbeleid, met name de gezinshereniging. Diezelfde avond zat VVD-fractieleader Sofie Hermans in een tv-talkshow. Hoe nu verder met het asielbeleid? Hermans bezwoer dat de VVD nooit met de PVV van Geert Wilders zou gaan samenwerken. Haar politieke baas, toenmalig VVD-premier Mark Rutte, had de PVV immers in de ban gedaan, nadat Wilders in het voorjaar van 2012 wegliep uit de gedoogcoalitie met VVD en CDA. Hermans hield zich keurig aan het VVD-taboe op Wilders. De gedachte dat de VVD bij de verkiezingen van 22 november 2023 niet als grootste zou eindigen, kwam waarschijnlijk niet eens bij haar op.

De dag daarna, zaterdag 8 juli 2023, begon het te rommelen in het rechterdeel van

de VVD-fractie. Als er niet mocht worden samengewerkt met de PVV om het asielbeleid aan te scherpen, met wie dan wel? vroegen onder anderen de Brabantse Kamerleden Ruben Brekelmans en Thierry Aartsen zich af. Met de middenpartijen D66 en ChristenUnie was een akkoord onmogelijk gebleken. Met de PvdA zou het zeker niet lukken, vooral ook doordat die partij een fusie met GroenLinks was begonnen.

Ruben Brekelmans

Een goede week later ging ondergetekende als Elsevierverslaggever naar Ruben Brekelmans om een interview te maken. Gezellig bij hem thuis. Hij was die dag jarig (37!) en serveerde taartjes. Brekelmans, sinds juli 2024 minister van Defensie, was toen reeds de *coming man* in de VVD. Hij denkt na voordat hij iets zegt. Hij is helder en standvastig. Op televisie vertrekt hij geen spier en daarmee maakt hij een koelbloedige, weloverwogen indruk. Van de jonge garde VVD'ers is hij degene die het meest op Frits Bolkestein lijkt.

Brekelmans was op dat moment asielwoordvoerder van de VVD-fractie en had de val van het kabinet-Rutte IV vanaf de eerste rang meegemaakt. Het interview voor weekblad *EW* en de website *EWmagazine.nl* zou gaan over het asielbeleid. De logische vraag was: als het met D66 en ChristenUnie niet lukt, met wie kan de VVD dan een strenger asielbeleid regelen? Moet de VVD Wilders blijven uitsluiten?

Brekelmans zei het heel voorzichtig. Hij is bepaald geen flapuit en wierp zich heus niet op als koersbepalende partijleider. Maar we wisten wat er in de VVD-fractie speelde en hij durfde het te verwoorden. Hij zei dat de VVD moest discussiëren over eventuele samenwerking met Wilders. Gezien de val van het kabinet-Rutte IV was dat logisch. Brekelmans: 'Het is een dilemma. We behouden fundamentele bezwaren tegen Wilders. Maar de andere kant is dat je niet moet blijven steken in compromissen met links als je een stevig beleid wilt voeren. Dan kan het nodig zijn met Geert Wilders tot oplossingen te komen. Hierover moet de partij discussiëren.'

Die voorzichtige woorden sloegen in als een bom, want opeens was het VVD-taboe op de PVV ter discussie gesteld en dus opgeheven. Wilders snapte het meteen en gooide een tweet eruit dat er met hem prima te onderhandelen viel. Opeens was hij Geert Milders en dat zou hij tot en met verkiezingsdag blijven.

De koersverandering

Ed Nijpels reageerde ook op sociale media: 'Dit kan niet waar zijn!' De VVD mocht zich niet inlaten met 'de abjecte opvattingen' van Wilders. Op radio en televisie deed Nijpels er nog een schepje bovenop: 'Hoe haal je het in je hoofd om een paar maanden voor de verkiezingen zo'n koerswijziging in te zetten? Ik raad onze vriend Brekelmans aan om een aspirientje te slikken en vroeg onder de wol te kruipen, dan is hij morgen misschien genezen. Dilan Yesilgöz is een begaafde vrouw en ik mag hopen dat ze snel afstand neemt van dit soort opvattingen. Het is echt niet goed als de verkiezingscampagne hiermee begint.'

Daarmee was het niet Brekelmans, maar Nijpels die over een VVD-koersverandering begon. Nijpels had de voorzichtige formuleringen van het Kamerlid uitvergroot tot een verkiezingsstrategie. VVD-voorlichters overwogen nog de uitspraken van het Kamerlid te gaan ontkennen: gewoon glashard beweren dat Brekelmans niet correct was geciteerd. Maar het interview stond op band en Brekelmans had het toch echt allemaal gezegd.

Wilders stijgt in peilingen

Yesilgöz – op dat moment beoogd lijsttrekker, het verkiezingscongres moest haar nog formeel aanwijzen – besloot tot een vlucht naar voren: ze omarmde het standpunt van Brekelmans. De PVV was voortaan een potentiële regeringspartner, verklaarde ze. Probleem opgelost, zo leek het.

Naderhand werd die draai beschreven als de cruciale fout in Yesilgöz' verkiezingscampagne. Zij had Wilders acceptabel gemaakt. Een stem op de PVV was niet langer een stem op de oppositie, een verloren stem. Sterker, het was een stem voor een strenger asielbeleid.

Vanaf eind juli 2023 begon Wilders te stijgen in de peilingen. Maar pas in de slotfase van de campagne – toen de andere protestpartijen NSC en BBB flink terugvielen in de peilingen – trok Wilders beslissende aantallen zwevende kiezers naar zich toe. De PVV oogstte 37 zetels en werd de grootste. GroenLinks-PvdA kreeg er 25. De VVD moest genoegen nemen met een derde plek en 24 zetels.

Yesilgöz gokte in 2023 op een tweestrijd: VVD tegen GroenLinks-PvdA. Ze zag

zichzelf als opvolger van Rutte, dus als eerste vrouwelijke en eerste allochtone premier van Nederland. Daar kon GroenLinks-PvdA-lijsttrekker Frans Timmermans vast niet tegenop. Het bleek een misrekening. De tweestrijd die aan het eind van de campagne ontstond, was er vooral een tussen Wilders en Timmermans. De VVD verloor hierdoor massa's rechtse kiezers aan de PVV.

In vrijwel alle analyses werd de PVV-overwinning van november 2023 toegeschreven aan de strategische blunder van Yesilgöz. Maar dat was te veel eer. Er zat weinig of geen strategie achter. Haar opstelling in de campagne naar de verkiezingen van november 2023 was – net als nu, twee jaar later – een tactisch handigheidje op het luidruchtige slagveld in de media. Ze kon een probleempje wegpoetsen.

Mooie sier maken

'Een onhandige opmerking van een jong Kamerlid', noemde Nijpels het. Misschien wilde Yesilgöz zich tevens laten gelden als een nieuwe leider, die heus niet alles van Mark Rutte overnam. Ze wilde de PVV leegzuigen, maar begreep niet dat ze de PVV juist in de kaart speelde. Hoe dat kon? In wezen reageerde ze ondoordacht op een reeks gebeurtenissen. De VVD had in juli 2023 de stekker uit het kabinet getrokken zonder zich ervan te vergewissen hoe een strenger asielbeleid dan wél tot stand zou kunnen komen. Vervolgens was Rutte vertrokken en werd Yesilgöz tot leider gebombardeerd.

Zonder Wilders was er geen meerderheid voor een strenger asielbeleid. Toen niet en nu ook niet.

De VVD maakt zich sinds vorige week hard om de asielwetten van de vertrokken PVV-minister Marjolein Faber door de Tweede en Eerste Kamer te loodsen. Plaatsvervangend minister David van Weel (VVD) van Justitie en Veiligheid wil dat klusje gaan klaren, zodat de VVD daarmee mooie sier kan maken in de campagne naar de verkiezingen van 29 oktober 2025.

Maar Wilders heeft al laten weten dat zijn fractie tegen de wetsvoorstellen kan stemmen, omdat die hem niet ver genoeg gaan. NSC heeft er al aan geknabbeld. Zelfs als Van Weel de steun krijgt van de eigen VVD, van de regeringspartijen NSC en BBB, en van de oppositiefracties CDA, SGP, FVD en JA21, blijft hij steken op 63 zetels in de Tweede Kamer en 37 zetels in de Eerste Kamer. En wees maar gerust dat Wilders voet bij stuk houdt: hij gunt de VVD geen succes op het asielfront

tijdens een verkiezingscampagne. Het is immers niet in Wilders' belang dat Van Weel en Yesilgöz straks zouden kunnen opscheppen: 'Kijk eens, de VVD regelt het!' Wilders wil juist aantonen dat hij terecht uit de coalitie met VVD, NSC en BBB wegliep.

Wilder stijgt opnieuw

In de top van de VVD wordt nu gedacht dat ook de 2025-campagne een tweestrijd wordt. Wilders heeft zichzelf op een doodlopend spoor gerangeerd, dus zullen de kiezers heus begrijpen dat het gaat om Yesilgöz versus Timmermans, rechts tegen links.

Maar de eerste peilingen wijzen daar niet op. Wilders stijgt volgens de EenVandaag-peiling met vijf zetels ten opzichte van de peiling van twee weken geleden. GroenLinks-PvdA valt ietsje terug. De VVD verliest virtueel vier zetels in de week van de kabinetscrisis. Het CDA zet zijn opmars voort. Als er al een tweestrijd ontstaat, dan lijkt het er vooralsnog op dat het zal gaan tussen Wilders en Timmermans. Die twee gaan de VVD leegzuigen.

Zover is het nog niet. De campagne is nog lang. Pas over 139 dagen worden de verkiezingen gehouden. Daar zitten ook nog de vakantiemaanden tussen. Bij thuiskomst kijken de kiezers weer heel anders tegen de dingen aan.

Samendrommen

De kiezersmarkt is extreem beweeglijk. Je moet het zien als een groot busstation waar massa's reizigers samendrommen die niet precies weten waar ze naartoe willen. Ze hebben tamelijk vastomlijnde opvattingen, maar ze twifelen over de bus die hen ernaar toebrengt.

Bij de Statenverkiezingen van 2022 verdrongen de reizigers zich bij het perron waar de bus van Caroline van der Plas stilhield. Bij de Kamerverkiezingen van 2023 schoolden ze eerst samen op het platform waar de bus van Pieter Omtzigt zou stoppen, maar opeens werd het drukker bij de halteplaats van Geert Wilders. En als het eenmaal drukker wordt bij een van de perrons, dan stromen steeds meer reizigers toe, want ze letten heel erg op elkaar en niemand wil de touringcar met de favoriete bestemming missen.

In de analyses van de talkshowtafels is het uitgangspunt vaak dat politieke partijen het gedrag van de busreizigers kunnen beïnvloeden door tactische opzetjes à la Yesilgöz, in combinatie met gewiekste spindoctoring en 'profilieren'. De VVD-leider past precies in dit beeld, want de partij laat veel onderzoek doen naar electorale psychologie. Dat lijkt heel slim en intelligent, maar het geeft de VVD'ers vooral ook een goed zelfgevoel. Als je op die manier de kiezersmarkt kunt doorgronden, krijg je vanzelf het idee dat de VVD de natuurlijke regeringspartij is en dus de verkiezingen wel móet winnen.

Yesilgöz moet premier worden, voor minder doet ze het niet. Met de juiste beelden en emoties wil ze de kiezers naar de VVD lokken, want ja... zo werkt het menselijke brein. Maar daarmee veronachtzaamt de VVD het gevoel van wantrouwen onder de kiezers.

Het grote ongenoegen

Wie zijn oor te luisteren legt in de samenleving, hoort vooral ongenoegen. Gewone mensen voelen zich bedrogen, omdat ze straks boetes betalen voor het terugleveren van elektriciteit uit hun peperdure zonnepanelen. Ze zien de markt achteruitgaan en de prijzen stijgen, omdat de stadsbestuurders bezig zijn de dieselbusjes van de marktkooplui uit het centrum te verbannen. Ze schrikken van de prijzen in de supermarkt en nu Wilders weg is uit de regering gaan de huren in de sociale sector toch weer omhoog. Ze betalen zich scheel aan het waterschap en dan komt ook nog eens de rekening voor het drinkwater, waarvan de prijs voor bijna driekwart uit heffingen en belastingen bestaat. De opvang van asielzoekers in hotelkamers mag vele tienduizenden euro's per jaar per persoon kosten, maar van de verlaging van het eigen risico in de zorg is nog altijd niks te merken.

Het ongenoegen over het overheidsoptreden is tamelijk algemeen. De lijsttrekker die dat straks het best weet te verwoorden, eindigt als grootste partij. Verkiezingen winnen is eerst sociologie, dan pas psychologie. De VVD probeert het om te draaien. De kans is reëel dat Yesilgöz de fout van de vorige VVD-campagne gaat herhalen.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee? **Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!**